

**Załącznik Nr 1
do Uchwały Rady Powiatu w Ełku
Nr VII.73.2011
z dnia 31 marca 2011 r.**

**Powiatowy program przeciwdziałania przemocy
w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie
na lata 2011-2015**

Powiat Ełcki

Ełk 2011

Wprowadzenie

Problem przemocy w rodzinie przez wiele lat był przemilczany i marginalizowany. Dopiero od kilku lat podejmowane są usystematyzowane próby analizy i prac. Samo zjawisko jest trudne do zdiagnozowania, jednak z analizy porównawczej wyników różnych badań wynika, że ok 25% rodzin w naszym kraju jest dotkniętych problemem przemocy. Jak wynika z prac organów zajmujących się pomocą społeczną na naszym terenie (ośrodki pomocy społecznej, Sąd Rejonowy, Prokuratura Rejonowa, kuratorzy, Policja) przemoc w rodzinie jest zjawiskiem obecnym w życiu mieszkańców powiatu ełckiego. Według danych napływających do Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Ełku wzrasta liczba rodzin objętych procedurą „Niebieskiej Karty”. Z doświadczenia osób i organizacji zajmujących się przemocą domową wynika, iż w/w statystyki nie oddają powagi problemu. Większość sytuacji związanych z przemocą, zachodzących wewnątrz rodziny, w ogóle nie wychodzi na światło dzienne i nie jest zgłaszanych. W szczególności dotyczy to dzieci – ofiar przemocy w rodzinie, które z reguły nie potrafią prosić o pomoc, a czasem dochodzi do zagrożenia ich zdrowia, a nawet życia.

Przemoc w rodzinie jest skomplikowanym i wieloobszarowym zjawiskiem, niezbędne jest więc wielodyscyplinarne podejście do tego problemu, a podejmowane przez samorząd działania muszą mieć charakter systemowy. Jest oczywiste, że wszystkie działania na tym polu są ukierunkowane na pomoc ofiarom przemocy. Najpilniejszą sprawą jest zapewnienie bezpieczeństwa (powstrzymanie przemocy, odizolowanie sprawcy, terapia dla ofiar przemocy, itp.). Niestety najczęściej dzieje się tak, że kobieta z dziećmi opuszcza dom i znajduje schronienie w ośrodkach interwencji kryzysowej. Natomiast sprawca przemocy pozostaje w lokalu mieszkalnym, często z poczuciem krzywdy, przeświadczeniem, że robi to dla dobra dziecka, żony itp. W 2010 r. Sąd Rejonowy w Ełku w wyrokach z art. 207 kk. orzekł tylko w 3 sprawach nakaz opuszczenia przez sprawcę przemocy lokalu wspólnie zajmowanego.

Najnowsze badania dowodzą, że sprawcy przemocy wymagają długotrwałej pomocy psychologicznej a efekty ich leczenia są bardzo obiecujące. W 2010 r. w powiecie ełckim w różnych formach pomocy uczestniczyło 14 sprawców, którzy w wielomiesięcznej terapii uczyli się konstruktywnego radzenia sobie z emocjami, asertywności, rozwiązywania problemów. W terapii dla ofiar przemocy wzięło udział 28 kobiet. W czasie trwania zajęć,

uczestniczki uczyły się jak radzić sobie w trudnych chwilach, wzmacniania szacunku do siebie samej, oswobodzenia z poczucia winy, poszerzały wiedzę o procedurach prawnych, możliwościach uzyskania pomocy socjalnej, medycznej i psychologicznej.

1. Zadania powiatu w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. 180, poz. 1493 z późn. zm.) określiła zadania jednostek samorządu terytorialnego w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie – art. 6.

Do zadań własnych powiatu należy w szczególności:

- 1) opracowanie i realizacja powiatowego programu przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz ochrona ofiar przemocy w rodzinie,
- 2) opracowanie i realizacja programów służących działaniom profilaktycznym mającym na celu udzielanie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożenia przemocą w rodzinie,
- 3) zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia,
- 4) zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach interwencji kryzysowej

Do zadań z zakresu administracji rządowej realizowanych przez powiat należy w szczególności:

- 1) tworzenie i prowadzenie specjalistycznych ośrodków wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie,
- 2) opracowywanie i realizacja programów oddziaływań korekcyjno - edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie.

2. Diagnoza problemu przemocy w powiecie ełckim.

W powiecie ełckim przemoc w rodzinie najczęściej występuje w rodzinach najuboższych i jest związana z alkoholizmem, brakiem wykształcenia i małą świadomością społeczną. W powiecie ełckim zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie realizują Gminy, policja, sąd, prokuratura, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie. W każdej gminie funkcjonuje Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, która w przypadku stwierdzenia podczas prowadzenia rozeznania sytuacji rodzinnej faktu występowania przemocy, podejmuje działania zmierzające do zatrzymania przemocy.

Sprawcy przemocy oraz ofiary kierowane są na konsultacje psychologiczne, konsultacje z radcą prawnym. Sprawy związane ze stosowaniem przemocy są przedmiotem obrad zespołów interdyscyplinarnych. Ośrodki pomocy społecznej na wniosek osób pokrzywdzonych wszczynają postępowanie sądowe, utrzymują stały kontakt i współpracę z dzielnicowymi, kuratorami, pedagogami szkolnymi. Z prowadzonych statystyk w Komendzie Powiatowej Policji w Ełku wynika, że w roku 2010 wszczęto 87 postępowań z art. 207 kk, z tego 62 zakończono sporządzeniem aktu oskarżenia.

Programem Niebieskiej Karty w roku 2010 objęto 134 rodziny (dla porównania: w roku 2008 – 91 rodzin, w roku 2009 – 92 rodziny).

W 2010 r. Sąd Rejonowy w Ełku prowadził 65 spraw z art. 207 kk, w tym w 5 sprawach orzeczono zakaz zbliżania się do ofiar przemocy.

Celem głównym Programu jest obniżenie częstotliwości występowania zjawiska przemocy domowej. Cel ten zostanie osiągnięty poprzez realizację celów szczegółowych:

- 1) zapobieganie występowaniu przemocy w rodzinie poprzez podnoszenie świadomości społecznej oraz ograniczanie zaburzeń życia społecznego związanych z występowaniem przemocy,
- 2) zmniejszanie negatywnych następstw dla ofiar i świadków występowania przemocy w rodzinie,
- 3) zapobieganie stosowania przemocy w rodzinie,
- 4) poprawa skuteczności działań osób zobowiązanych i uprawnionych do przeciwdziałania przemocy oraz monitorowania zjawiska występowania przemocy w rodzinie.

Poprzez realizację celów Programu zakłada się osiągnięcie rezultatów:

- 1) zmianę postaw społecznych wobec zjawiska przemocy w rodzinie,
- 2) podniesienie poziomu wiedzy dzieci, młodzieży i dorosłych w zakresie skutków stosowania przemocy w rodzinie,
- 3) promowanie metod wychowawczych bez użycia przemocy.

W celu realizacji zadań określonych w art. 6 Ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie w powiecie ełckim zakłada się, że zostanie uruchomiony Program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oparty na:

- 1) poradnictwie specjalistycznym, w skład którego wchodzi: poradnictwo prawne, psychologiczne, pedagogiczne, rodzinne i socjalne,

- 2) pracy Ośrodka Interwencji Kryzysowej przy PCPR,
- 3) pomocy psychoterapeutycznej dla ofiar przemocy w grupie wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie,
- 4) pomocy psychologicznej i pedagogicznej dla dzieci – ofiar przemocy,
- 5) pracy interdyscyplinarnych zespołów ds. przeciwdziałania przemocy domowej,
- 6) pomocy psychologicznej dla dzieci – ofiar przemocy, ze szczególnym uwzględnieniem przemocy seksualnej,
- 7) realizacji Programu korekcyjnego dla sprawców przemocy w rodzinie,
- 8) ścisłej współpracy z różnymi instytucjami w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, ze szczególnym uwzględnieniem Ośrodków Pomocy Społecznej i Komendy Powiatowej Policji.

Cel 1. Zapobieganie występowania przemocy w rodzinie poprzez podnoszenie świadomości społecznej oraz ograniczanie zaburzeń życia społecznego związanych z występowaniem przemocy.

Nr	Zadanie	Działanie	Realizator
1.	Edukacja dzieci i młodzieży w zakresie psychologii konfliktów, sposobów radzenia sobie ze stresem i agresją swoją oraz rówieśników	1) prowadzenie zajęć wychowawczych oraz zajęć informacyjno-edukacyjnych 2) wspieranie różnych form spędzania czasu wolnego sprzyjających zachowaniom nieagresywnym 3) opracowywanie i realizacja programów służących działaniom profilaktycznym mającym na celu udzielenie specjalistycznej pomocy w zakresie promowania i wdrażania prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie.	• szkoły i placówki edukacyjne • świetlice i placówki wsparcia dziennego • Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie • Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna • Gminne Komisje Rozwiązywania Problemów Alkoholowych • Ośrodki Pomocy Społecznej • organizacje pozarządowe, kościoły i związki wyznaniowe

2.	Promowanie nieagresywnych zachowań w mediach (prasa, telewizja, radio,	4) współpraca z mediami 5) kampanie informacyjne 6) promowanie zadań realizowanych w ramach Zespołów Interdyscyplinarnych	• Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie • Interdyscyplinarne zespoły ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie • Policja • organizacje pozarządowe
----	--	---	--

Cel II. Zmniejszanie negatywnych następstw dla ofiar i świadków występowania przemocy w rodzinie.

Nr	Zadanie	Działanie	Realizator
1.	Udzielanie pomocy i wsparcia osobom dotkniętym przemocą i pozostającym w rodzinie, w dotychczasowym miejscu zamieszkania lub pobytu	1) poradnictwo psychologiczne, pedagogiczne, rodzinne, prawne, socjalne 2) praca socjalna 3) aktywizacja zawodowa 4) interwencja kryzysowa 5) grupy wsparcia 6) promocja i realizacja „Niebieskiej karty” i „Niebieskiej linii”	• Ośrodki Pomocy Społecznej • Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie • Policja, sąd, prokuratura • Ośrodek Interwencji Kryzysowej przy PCPR • szkoły • stowarzyszenia. fundacje
2.	Ochrona przed dalszym krzywdzeniem przez sprawcę	1) odseparowanie sprawcy przemocy od ofiary 2) zakaz kontaktowania się z osobą pokrzywdzoną	• Policja, sąd, prokuratura.
3.	Udzielanie i zapewnienie pomocy i wsparcia osobom dotkniętym przemocą i zmuszonym do opuszczenia dotychczasowego miejsca zamieszkania, pobytu lub rodziny	1) udzielanie i zapewnienie bezpiecznego schronienia rodzinom dotkniętym przemocą 2) pomoc socjalna, psychologiczna, prawna osobom dotkniętym przemocą 3) grupy wsparcia	• Ośrodek Interwencji Kryzysowej przy PCPR • Ośrodki Pomocy Społecznej • Policja, sąd, prokuratura.

4.	Działania realizowane w ramach Gminnych Programów Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	1) wszystkie zadania z katalogu zadań wymienionych w GPPiRPA, które wiążą się z przeciwdziałaniem przemocy u osób uzależnionych lub współuzależnionych	Gminne Komisje Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
----	---	--	---

Cel III. Zapobieganie stosowaniu przemocy w rodzinie.

Nr	Zadanie	Działanie	Realizator
1.	Edukacja sprawców przemocy	1) terapia indywidualna i grupowa 2) warsztaty korekcyjno-edukacyjne dla sprawców przemocy 3) poradnictwo psychologiczne, pedagogiczne, rodzinne, prawne, socjalne	- Gminne Komisje Rozwiązywania Problemów Alkoholowych - Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie - Policja, sąd, prokuratura, - Poradnia Leczenia Uzależnień - ośrodki pomocy społecznej

Cel IV. Poprawa skuteczności działań osób zobowiązanych i uprawnionych do przeciwdziałania przemocy oraz monitorowanie zjawiska występowania przemocy w rodzinie.

Nr	Zadanie	Działanie	Realizator
1.	Podniesienie poziomu wiedzy osób zajmujących się zawodowo lub społecznie przemocą w rodzinie	1) poradnictwo specjalistyczne 2) szkolenia z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie	- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie - Interdyscyplinarne zespoły przeciwdziałania przemocy w rodzinie działające przy ośrodkach pomocy społecznej - Gminne Komisje Rozwiązywania Problemów Alkoholowych - stowarzyszenia, związki, fundacje

2.	Zbieranie i analiza informacji dotyczących zjawisk sprzyjających występowaniu przemocy.	1) przeprowadzanie ankiet 2) ewidencja zgłoszeń Policji z założeniem Niebliskiej Karty 3) prowadzenie rejestrów udzielanych porad i wsparcia dotyczących przemocy domowej	• Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie • ośrodki pomocy społecznej
----	---	---	--

3. Wskaźniki realizacji programu

1. liczba przeszkolonych z zakresu przeciwdziałania przemocy pracowników różnych instytucji,
2. ilość przeprowadzonych na potrzeby pracowników szkół godzin szkoleniowych z tematu przemocy domowej,
3. ilość rozpowszechnionych ulotek i broszur profilaktyczno informacyjnych dotyczących zjawiska przemocy domowej,
4. ilość artykułów i informacji dotyczących przemocy domowej zamieszczanych w lokalnej prasie,
5. ilość porad udzielonych osobom uwikłanym w przemoc,
6. ilość odbytych z tytułu przemocy domowej interwencji w terenie,
7. liczba osób objętych poradnictwem z tytułu przemocy w rodzinie,
8. liczba osób uczestniczących w spotkaniach grupy dla osób doświadczających przemocy w rodzinie,
9. liczba dzieci objętych oddziaływaniami terapeutycznymi (światlice środowiskowe, socjoterapeutyczne, grupy wsparcia, terapia indywidualna),
10. ilość zgłoszeń przekazywanych przez policję do PCPR,
11. liczba osób przebywających w Ośrodku Interwencji Kryzysowej przy PCPR,
12. liczba sprawców przemocy odizolowanych od swoich rodzin,
13. liczba osób objętych programem korekcyjno-edukacyjnym dla osób stosujących przemoc.

Realizacja Programu oraz jego powodzenie zależna będzie od współpracy z gminami a w szczególności z interdyscyplinarnymi zespołami ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Monitoring działań będzie prowadzony systematycznie. PCPR raz w roku będzie składało sprawozdanie Radzie Powiatu z efektów realizacji Programu.